

Ανθρωποι στο τρένο

Η πρώτη πεζογραφική εμφάνιση του Γιάννη Γορανίτη έχει τα χαρακτηριστικά ενός πολυπρόσωπου μυθιστορήματος που διακρίνεται για την πολλαπλότητα του λόγου του

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΟΡΑΝΙΤΗΣ
24 -
διηγήματα

Εκδόσεις Πατάκη,
2017, σελ. 206,
τιμή 11,90 ευρώ

ΤΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Πόσοι είναι οι σταθμοί του Ηλεκτρικού στη γραμμή από την Κηφισιά μέχρι τον Πειραιά; Αλλά τόσα είναι και τα διηγήματα που συγκεντρώνει στο πρώτο πεζογραφικό του βιβλίο ο Γιάννης Γορανίτης. Είκοσι τέσσερις σταθμοί, 24 σύντομα και ιδιαίτερα πυκνά κείμενα, 24 κρίκοι μιας αλυσίδας οι οποίοι συνενώνονται χωρίς καμία αξιολογική ή ιεραρχική λογική, σε μια διαρκή κίνηση προς τα εμπρός, ως την ώρα που το τρένο θα φτάσει στον τελικό του προορισμό. Τι ακριβώς όμως συμβαίνει κατά τη διάρκεια αυτής της ωριαίας διαδρομής που περνά μέσα από όλη την Αθήνα, επιτρέποντας στις πιο αλλοπρόσαλλες εικόνες της πόλης να διεισδύσουν στο εσωτερικό των βαγονιών;

Την ημέρα του συγκεκριμένου δρομολογίου τα βενζινάδικα έχουν κλείσει λόγω απεργίας και ο συνωστισμός είναι εκ των πραγμάτων πολύ παραπάνω από τον κανονικό (συν τη γενικότερα νευρική ατμόσφαιρα που εκπορεύεται από μια

εσωτερικευμένη στις ημέρες μας και σχεδόν σωματοποιημένη οικονομική κρίση). Στον συρμό μπαίνουν οι πιο διαφορετικοί άνθρωποι: πρεζόνια, υπάλληλοι, μετανάστες, νεόκοποι (και εξαιρετικά φιλόδοξοι) συγγραφείς, μετανάστες, άστεγοι, άνεργοι, επαίτες, καθώς και ένα πλήθος από ασκόπως περιπλανώμενες περιπτώσεις. Κάθε διήγημα του βιβλίου ξεδιπλώνει και μια ιστορία που ξεπηδάει από αυτό το ανθρωπομάνι: ιστορίες για ναρκωτικά και για ποτά, ιστορίες για ατυχήματα, αρρώστιες, νοσοκομεία, θανάτους και αυτοκτονίες, ιστορίες για Έλληνες που μισούν τους ξένους ή για ξένους που φοβούνται τους Έλληνες και μισούν τους υπόλοιπους ξένους, ιστορίες για καλλιτέχνες που δεν θα πετάξουν ποτέ από πάνω τους την οικογενειακή και την κοινωνική τους καταπίεση, ιστορίες για Ευρωπαίους που επισκέπτονται τον ψυχολόγο ή τον ψυχαναλύτη τους, για γυναίκες που είναι πεπεισμένες πως έχουν μπει σε στόχαστρο καταδίωξης, αλλά και για άνδρες που έχουν καταστεί ύποπτοι κακοποίησης. Ακόμα και ιστο-

Στις ιστορίες του Γιάννη Γορανίτη οι πιο αλλοπρόσαλλες εικόνες της Αθήνας διεισδύουν στο εσωτερικό των βαγονιών του Ηλεκτρικού

ρίες για πρόσωπα που γράφουν ή που σκοπεύουν να γράψουν τρομοκρατικές προκηρύξεις.

Είναι αναγκαίο να σημειώσω πως οι ιστορίες του Γορανίτη, παρά την αναμφισβήτητη αυτονομία τους, δεν είναι εντελώς ανεξάρτητες μεταξύ τους. Πρώτον, γιατί θεματικά (με τις συσσωρευμένες ψυχικές και σωματικές επιβαρύνσεις τους) παραπέμπουν η μία στην άλλη και, δεύτερον, επειδή οι χαρακτήρες (και υπάρχουν πολλοί ψαγμένοι χαρακτήρες στα ανά χείρας διηγήματα) επανακάμπουν κάθε τόσο στη δράση, ανεβαίνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο σε μια αδιάκοπα περιστρεφόμενη σκηνή. Και μαζί με τα πρόσωπα που γεμίζουν μια τέτοια σκηνή θα ακούσουμε αμέσως σχεδόν και μια άλλη, παρέμβλητη σειρά ανώνυμων, διάσπαρτων και σπασμωδικών φωνών που δεν είναι άλλες από τις

φωνές όσων προστίθενται στα βαγόνια (ή αφαιρούνται απ' αυτά) όσο το τρένο προχωρεί. Και δεν πρόκειται μόνο για τις παρέμβλητες φωνές, αλλά και για τη φασαρία και την οχλαγωγία που επικρατούν κατά καιρούς εντός και εκτός συρμού, με το πλήθος να συνωστίζεται ποικιλοτρόπως γύρω από τους σκιάδες πρωταγωνιστές. Πρωταγωνιστές που θα προβάλουν στην κινησιολογία και στις ομιλίες των άλλων επιβατών τη δική τους κινησιολογία και τις δικές τους συνομιλίες με πολλούς και διαφόρους λίγο προτού καταλήξουν στο τρένο.

Ο Γορανίτης δεν μας δίνει μια συλλογή διηγημάτων αλλά ένα οιονεί πολυπρόσωπο και πολύτροπο μυθιστόρημα δρόμου που διακρίνεται (και πρέπει να επαινεθεί) για την πολλαπλότητα του λόγου του: λόγος ασθματικός και παραληρηματικός, λόγος αγχώδης και παιδικός ή εφηβικός, λόγος όμως επίσης καθημερινός και λαϊκός, με τα κοινωνικά και τα πολιτικά του θραύσματα να σκορπίζουν προς πάσα κατεύθυνση, χωρίς ευτυχώς να προκαλείται ποτέ η αίσθηση της σύγχυσης και του χάους.